

UNIwersytet
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Teoria i metodologia nauk społecznych: Przygotowanie i logika prowadzenia badań społecznych

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Zaawansowane badania socjologiczne		Cykl dydaktyczny 2025/26
Specjalność -		Kod zajęć 24ZBSS.22P.03832.25
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Elżbieta Marciszewska	
Prowadzący zajęcia	Elżbieta Marciszewska, Agnieszka Jeran	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy z zakresu głównych paradygmatów, rozumowania naukowego i modeli wyjaśniania określających logikę postępowania badawczego
C2	Przekazanie wiedzy na temat głównych procedur badawczych wykorzystywanych w badaniach społecznych
C3	Przekazanie wiedzy na temat specyfiki organizowania i prowadzenia badań z perspektywy poszczególnych podejść badawczych
C4	Rozwinięcie zdolności odróżniania warunków, możliwości i ograniczeń zastosowania poszczególnych procedur
C5	Rozwinięcie umiejętności zaplanowania badań zjawisk i problemów społecznych przy zastosowaniu różnych podejść badawczych

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna i rozumie podstawowe strategie badawcze wykorzystywane w badaniach społecznych	ZBS_K2_W04, ZBS_K2_W05	Egzamin pisemny
W2	Zna i rozumie zasady oraz specyfikę planowania i prowadzenia badań społecznych z wykorzystaniem różnych strategii badawczych	ZBS_K2_W05, ZBS_K2_W06	Egzamin pisemny
W3	Zna uwarunkowania i różnice pomiędzy różnymi strategiami prowadzenia badań	ZBS_K2_W05	Egzamin pisemny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi wskazać podstawowe różnice, możliwości i ograniczenia w procesie planowania i prowadzenia badań społecznych z zastosowaniem określonej procedury badawczej	ZBS_K2_U02, ZBS_K2_U03	Esej
U2	Potrafi zaplanować badania i zaprojektować sposób jego prowadzenia zgodnie z wybraną procedurą badawczą	ZBS_K2_U02, ZBS_K2_U03	Esej

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Paradygmaty, teorie, typy rozumowania, modele wyjaśniania oraz rola przyczynowości w badaniach społecznych	W1, W3	Wykład
2.	Podstawowe procedury badawcze wykorzystywane w badaniach społecznych: ilościowe, jakościowe i mieszane - relacje i różnice między nimi	W1, W3	Wykład
3.	Rola doboru perspektywy teoretycznej i metodologicznej w badaniach ilościowych. Struktura projektu badawczego w podejściu ilościowym	W2, U1, U2	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
4.	Badanie sondażowe, wnioskowanie psychometryczne i postępowanie eksperymentalne w naukach społecznych	W2, W3	Wykład
5.	Perspektywa teoretyczna w przygotowaniu i prowadzeniu badań jakościowych (teoria ugruntowana, analiza tematyczna, podejście fenomenologiczne, psychologia narracyjna)	W2, W3	Wykład
6.	Planowanie, organizacja i schemat prowadzenia badań w podejściu jakościowym. Jakość w projektowaniu badań jakościowych.	W2, U1, U2	Wykład
7.	Istota podejścia mieszanego i elementy procedury badań mieszanych	W1, W3	Wykład
8.	Planowanie badań z wykorzystaniem podejścia mieszanego. Strategie badań mieszanych - specyfika i kryteria doboru	W2, W3, U1, U2	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest znajomość zagadnień omawianych na wykładzie oraz umiejętność zastosowania posiadanej wiedzy do zaplanowania badań nad wskazanym zagadnieniem badawczym. Weryfikacja obejmuje dwa etapy: 1) przygotowanie eseju o charakterze metodologicznym, obejmującego odniesienia do procedur badawczych i triangulacji metod; przedmiot rozważanych procedur każdorazowo stanowi tematyka wybrana do pracy projektowej (w ramach Pracowni badawczej); 2) egzamin pisemny obejmujący treści wykładów w tym otwarte pytania problemowe. Ocena końcowa w 35% składa się z oceny z eseju, a w 65% z oceny z egzaminu.

Literatura

Obowiązkowa

1. J. W. Creswell, Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013
2. U. Flick, Projektowanie badania jakościowego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010
3. D. Maison, Jakościowe metody badań społecznych. Podejście aplikacyjne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2022
4. J. Brzeziński, Metodologia badań psychologicznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2019

Dodatkowa

1. E. Babbie, Badania społeczne w praktyce, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003
2. A. Sułek, Eksperyment w badaniach społecznych, PWN, Warszawa 1979
3. E. Hornowska, Testy psychologiczne. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2009
4. E. Soroko, Wywoływanie autonarracji w badaniach psychologicznych. Ocena (auto)narracyjności wypowiedzi, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2009
5. red. R. Stachowski, W. Zeidler, Opisowa metodologia badań psychologicznych. Studia i przykłady, VIZJA PRESS & IT, Warszawa 2008
6. S. Nowak, Metodologia badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011
7. K. Konecki, Studia z metodologii badań jakościowych. Teoria ugruntowana, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000
8. J. Trzebiński (red.), Narracja jako sposób rozmienia świata, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2002
9. D. Silverman, Prowadzenie badań jakościowych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	50
Przygotowanie do egzaminu	40
Przygotowanie pracy semestralnej	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 150
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ZBS_K2_U02	Absolwent/ka potrafi zastosować zaawansowaną wiedzę z zakresu nauk socjologicznych do przygotowywania i prowadzenia przedsięwzięć badawczych, także w nieprzewidywalnych warunkach
ZBS_K2_U03	Absolwent/ka potrafi zidentyfikować źródła finansowania oraz przeprowadzić (przygotować, realizować, koordynować, nadzorować i ewaluować) badania socjologiczne z wykorzystaniem różnorodnych modeli ich prowadzenia
ZBS_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu teoretyczny i badawczy dorobek nauk socjologicznych, ich trendy rozwojowe oraz ich miejsce wśród innych dziedzin nauk
ZBS_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu zasady, metody, techniki i narzędzia prowadzenia badań socjologicznych, właściwe dla odpowiednich obszarów ich realizacji
ZBS_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie regulacje prawne i etyczne dotyczące prowadzenia badań społecznych w zakresie dyscyplin: nauki socjologiczne, psychologia, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o polityce i administracji, w tym odpowiedzialności zawodowej i etycznej, kodeksów etycznych, własności intelektualnej, swobód obywatelskich oraz ryzyka i odpowiedzialności związanej z prowadzonymi badaniami